

Момчило
Настасијевић

*Седам лирских
круїова*

Момчило Настасијевић

СЕДАМ
ЛИРСКИХ
КРУГОВА

black books

ЈУТАРЊЕ

ФРУЛА

Фруло, што дах мој радосни
жално у дољи разлеже?

Да л' што пастири помрли
тобом призиваху драгу?

Ил' жал се стани у мени:
с неба ме стрела ранила,
тамна ме земља печила,
те песма ми је сузицом
и капљом крви кићена?

Ил' дах мој кад протече,
жал те за одбеглом тајном?

ЈАСИКЕ

Шта шуме јасике беле,
пречисте горске деве,
сребрне кад им стреле
јутарње сунце хитне,
и зраком кликну шеве?

Хладне кад капље, кад ситне,
низ тела им се слију,
зеленим пропланком магле
кад млечно коло вију?

Зашто су главе нагле,
и косе смешале благе,
и дршћу наге?

Од зиме се не јеже,
страх срца им не стеже,
јер на планини одрасле су саме.

Но иза сна — ведре таме,
трепет их чило што сниле,
па сунцу, магли, па пропланку
ћућоре белу тајну на уранку.

ИЗВОРУ

Жуборли водо изворе,
млада кад јутром доходи,
сана кад лице огледне,
лине ли сан јој у румен,
је ли ме, водо, сневала?

Јад јадани ме,
јагода зри;
руди већ лето ливадам;
травка се травци нагнула,
ја сâм;
помени, водо, за мене.

Твој жубор, водо, срмени
фрулом ћу тужан у осој,
оро на присој да заори.
Сред ора стидна кад стидана,
помени, водо, за мене.

РУМЕНА КАП

Румена кап љубици на пропланку,
ил' златокоса враголију доснева.

Лагана ноно, миље низ травку,
гази сан зајутарјем.

Ил' присојкиња се у котур савија,
сунце на уранку.

Зоре јој очи прозиром у руј,
драго на сан доходило,
румена кап.

Лагана ноно, миље низ травку,
гази сан зајутарјем.

ЗОРА

Хеј, на белом коњу
зори ми зора и девојка.
Стани не мини,
ороси ову жал.

С голубицом би да загуче.
Уснама пупољ у цветање мами,
недрима трешње у зрење.
Стани не мини.

Кадифли, гле, моја доља.
Травицом гусне
за мекоту по њој,
па маховином
по узглављу, по стени.
Стани не мини.

Из грла да ти голубица загуче,
запламти са усана ружа,
у недринама ти две трешње заруде,
хеј, срца два кад полуде.
Стани не мини.

ЂУРЂЕВЦИ

Сета ме у чедни дан,
Кад улицама продају ђурђевке.

Не враголи ми,
не смеј се, враголанко.
То у родини она
болује сету без лека.

Занаго росне у јутра
црвеном врвцом везивала.
Занаго свеле у вечери
сузама заливала.

Туђини умом ја гинуо,
Бога ни осмеха њој.

Прости ме, родино блага.

САН У ПОДНЕ

Топал сам ћув,
пролећем ти подунем.

Ђурђевска ноћ
над пупољима тако,
пупи ми пупила, мала.

Пламено ми се извијаш у цвет.
По коси ројем ти пале звезде,
ил' зраку сунца у витице оплела.

Врелини овој
бризгај о бризгај, врела.

То иза сна, знам,
златан прах остане по њој.

И у пољупцу
презреле брескве сласт.
Зри љубав. Подне.

ГРОЗД

И златан облак, драгано,
натопи земљу пијанством.

Љушкају воде коритима,
и пуца плод.

И твоје тело, драгано,
љубављу презри, напукне.

Ни смоква слађи не цеди сок,
ни грозд из присоја.

Да л' напиту се вина?
Или од зрачна недира

у златну маглу да пресахнемо
за нове златне облаке?

ДАФИНА

Кад нељубљено мре,
тмоло је ваздухом
на страст.

У маху повенућем
То букне пупољ прецветању,
смрт нељубљено разбуди.

Дафину на гроб не сади.
тмоли је дах из ње,
сабласно маме у таму.

Но камен тежак навали,
тежи нег' погребена жеђ,
кад нељубљено мре.

ВЕЧЕРЊЕ

ЉИЉАНИ

Топи се дан.
По златном одру девице мру,
драгане болу,
сестре моје миле.

Путују несмехнуте
за нечим што су сниле.

Сâм ја.
Топле пониру реке.
Миришу на љиљане
што прецветали лане.

Сама згажена биљка
златан отвара цвет
из ожиљка.

Шта ли се њима снило,
па теку насмехнуте
у тамни дол?

Сâм ја.
Настајем чудно
из овог нестајања,
сном те дубље ме све буди.

Сама згажена биљка
златан отвара цвет
из ожиљка.

БИЉКАМА

Ближи се.
Златна одора на њој.
Смрћу позлати.

Мирисне моје,
топло ли умирате.

Раскош је ово и у мени сете.
Кропи у јесењи дан.

Кропите, сестре,
вољене вас преживим,
с јесени до јесени гуснем у злато.

Златом као ви
на походу зајесеним,
раскоши пролијем свих умирања.

ВЕЧЕРЊА

Клоне дан
горама у руј.
Самотна уздрхти бреза
и твоје тело.
Приклони главу рамену мом,
горама у руј.

Страх, осама ме,
уза ме ти.
Заспала травка,
сен из незнани,
самотну ме о чуј.

Клоне о клоне,
све самља она
домаку океана
песма ова лагана.

Бона, кад клоне дан,
приклони главу рамену мом,
горама у руј.

ЧЕСМИ КРАЈ ПУТА

Ронила ронила ми
дробну кап у сретање.

На зов мој бистри,
кад зором одвијуга,
туга се румена с вечери
отуд огласи, сејо.

Ронила ронила ми
дробну кап у сретање.

То женик свате проведем.
Крв пјаним бризга на ресе,
занаго, сејо,
мре ми на руци невеста.

По бледу за ноћ сахраним,
или то утрне срце
за даљи некуд пој.
Ронила ронила ми
дробну кап у сретање.

Ближи се, преболећу.
Ни влакна себе
земљи у расточење.

Знаћеш ме, сејо, кад с вечери,
без невесте ни свата,
румени мој промине траг.

ПОЗНОЈ

Чајала, ведра ти пут,
прозрем, болело.
Прости за бол.

И додир покајни мој
светињу те прокази.
Небожан, позна,
по мрља греха остане.
Прости за грех.

Ни зрна винограда
теби за лек.
Туђе испиле усне твоје вино.
За гутљај по локва блуда.
Прости за блуд.

Знам, на истини је ово,
и плеле би се у венац душе.
Ал' гњилу моју,
ево, расточила пут.

Из три што зададох ране,
прозрем, већ лопиш у мир.
дај да за капљом тебе
жеђа ме без утола на веки,
за бол, за грех, за блуд.

ВРБЕ

Вазда кад шумом враголили,
поведи с вечери на воду.

Да не целујем усне
но чело невеселој,
текло нам текло на вале.

Сетно ти прамен косе
залелуја кô врби,
где нам се дели целови?

Кад умрем, чекај ме
на води међу врбама

и оне тако
сане од сете на веки
чекају неке жуборе из незнани.

Да не целујем усне
но чело невеселој,
текло нам текло на вале.

СУТОН

Крила ли то?
Ненадно махну на таму.
Или црвено јато потону за брег?

Бреза ли то,
ил' бледи прамен дана?
Беласа твоје тело у сутон.

Болно је заплазило низ ове стране,
песма се не допевала.

Ил' недољубљено заболује низ твој лик,
ил' мути сутон душу.

Бреза ли то,
ил' бледи прамен дана?
Беласа твоје тело у сутон.

ТРУБА

Шта вреди плаветно небо,
и зумбул и девојче и ласте лет.
Негде запева труба.

То иза гора и вода
лелек је рушне сељанке.

Род смо.
Кад умре човек,
и моје срце рушно је.

Откини зумбул с груди,
погни главу;
војника хоће да закопају,
а њему тако се живело.

Шта вреди поп што моли,
па крстача, па име,
неће се војник вратити у село,
неће пољубити коју воли.

Откини зумбул с груди,
погни главу.
Негде запева труба.

СЕСТРИ У ПОКОЈУ

Субота, мори ме туга,
прислужи, мамо.

Руже што у муци,
да умине, везла,
кô мрље крви на зиду
тамом лапе.
Прислужи, мамо.

У куту где бона певушила,
на стручак наде кад мирисало,
жица је, чу ли, прснула.
Прислужи, мамо.

Ни тамо, сени, зар покоја,
но покој тражиш међ нама,
недужну где те болело,
сејо, где бела промину.

Ил' се од бола посветила,
по кап нам уља за лек из незнани,
миљем да светли кандило,
бол твој где жив још остао,
сејо, где бела промину.

Субота, мори ме туга,
прислужи, мамо.

БДЕЊА

МОЛИТВА

Смагнем ли ово дубином у вечерњу,
или је тихи пој,
ил' дубина се отвори где болело?
Тихо по муци бродим смерни раб.

Пакао мени, оче,
бољезан, драчу на пут.
Расточи о расточи раба.
Дубље дно души но страдању,
без дна реч ова смерна у вечерњу.

Корен је ово,
црва ми, оче, у нагризање,
расточи о расточи раба.

Јер и пакао је твој,
и пропоје.
Залапим топло из ове опорине тела.
И корен по корен мање
Моме страдању.

ГОСПИ

Све самљи.
Сном походиш ме туђа.
Грешнији кад самотан те зовем.
Туђа су деца из тебе заплакала.

Смилуј се.
Трује, не цели твој лек.
Силовито ме чемером прострели.
Худи свој, госпо,
на песму проћердавам век.

Завапим,
ал' извије се глас.
Милогласан је негде на звезди спас,
што болни певач промуцах овде доле.

Јер нема руке да раздреши нам чвор.
Ал' тамо, и на веке,
зрак твој хоће ли бољети?
Туђа из тебе бића хоћу ли волети?

Смилуј се.
Трује, не цели твој лек.
Силовито ме чемером прострели.
Худи свој, госпо,
на песму проћердавам век.

БОЖЈАК

Пребол је.
Кужи ова ноћ.
Земља ми тело.
Ходи он.
Залапи гроза
на стопе Богу где остале.

Много те, мајко, болело
рад ово тиха пребола.
О, мало ли је
за муку твоје утробе.

То божјак
да не родим сина
у овој грози од искони,
кад ходи он.

Јер нема зоре,
на зенице ли не заплави,
ни блага поја не,
родну ли ову грозу не прекужим.

Обол ми пруже, мајко,
по дрхтај Бога
ја њима на дар,
божјак ја распевани.

ДВЕ РАНЕ

Убод ли,
то буја убиству,
то љубим.

Врео врх мачу
зажуди до балчака у тело.

Јер и кроз рану,
и тише тим,
призивљу се бити.

Ал' две се отворе.
Преболи те зададох,
моја без пребола, брале.

Јер је тихо саткана душа,
на тише брдо уводиле
прозирне руке.

За ожиљком се
у видање прикраде,
бледа видарица без наде.

Ал' каже ми се долина.
Ромори што је шкргут овде зуба.
Тихо се тамо сјаранило
што се крваво мрзи овде и љуби.

Нема за мене биља овде доле.

ОСАМА НА ТРГУ

То куда непроход им,
чудно ми се отвори пут.

То куда ступај их лаки,
стукнем, брале.

Плач и смех врве у вреви,
букћу као смола,
бледи проносе тугу.

И ја бих у вреви да врвим,
осама на тргу ме снађе,
тишина њином хуку:

куд они шестарим,
са рујних лица стијем лобање коб.

Прострели, о, прострели ме раба.
Промину њином
сабласно ово остајање.

Прострели, о, прострели.
Камен да сам на веки.

По мојој сенци да мере
смираје и свитања
на тргу.

ПРЕДВЕЧЕРЈЕ

Жаром затамни у предвечерје твар,
и очи: блуду ли, пагуби на руб
ил' скрушењу.

Исполин анђео
силовито над крововима затруби.

И не виде га, жарки стуб,
и не чују.

Он труби, труби
у предвечерје страховни руб.

И видим,
само што пагубом не букне
кужна олуја.

И чујем,
само што страховно у складу не захори
Алилуја.

ТРАГ

Чудно ли ме слободи ово,
чудније ли веза.

Букнем у теби, врео се уливам,
језа је ово, ох, језа.

И траг путањама твој,
па ме пали.

А чудно застрепи срце,
а студим.

Љубећи шта ли то убијам,
шта ли будим?

Јер и пепео ће ветри разнети,
а нема разрешења.

Тону без потонућа,
без дна у налажењу,
без дна се изгубе створења.

И трагом куда сагорели
све болнија су обнажења.

Врео се уливам,
а чудно застрепи срце,
а студим.

Љубећи шта ли то убијам,
шта ли будим?

ЈЕДИНОЈ

Пјан тобом,
смешак је врели.

Тамом на зенице
отворим твоју таму,
ја, о једини ја.

Чедну ми пролет,
паклени пламен навестиш,
ти, о једина ти.

Чедни то пресахнути у плоду,
ил' иза пламена гар
јадовно голоћињом у небо,

једно је, о једина:
до у беспуће, знај,
путем је овим грење.

И дубље ли нас нема,
дубље се отвори спасење.

МИРОВАЊЕ ДРВЕЋА

Све боли. Мили друзи,
рад мене мирујете.
Трепетом не озледи ме ни лист.

Тихо и тише,
умин из рана
оваплоти ме у реч.

Целивам стабла,
браћу моју редом,
милујем ожиљке нежно.

Мили друзи,
боли ли кад вам
секира засече тело?

И умине ли,
кад за вас неме
ја мукотрпан крикнем?

Ако је скрнављење,
простите, срце ми је дано.

Рад мене мирујете:
тихо и тише,
умин из рана.

То мукотрпан,
друзи, за вас неме,

шапатом висинама
казујем благу реч.

СИВИ ТРЕНУТАК

И наједном засиви,
као прегорело је све,
а све живи.

Друже у тајни,
чуј, мукотрпно се ово срце
мимо све језе отисне.

И који за мном,
и у незнању,
греш овај чудни пут:

Сиво је тамо,
сивином прострели бит,
сиве су очи тајни.

И кад умиру дрвета,
ни туга ни опомена, те сухи лист
чудно тишином омилује патнику чело.

ГРОБНОЈ

Ох, то је,
отежава нога.
Гробом пјан.

И ноћ је ово —
трном претрнем глога,
и дан.

И стопа где прионе ми,
јара је оздо,
запахне врело плуће.

О, гробно ли ми смркава
костима твојим свануће.

Ох, то је,
и суботе овај бат
недотрулу те разгара.

И кости,
те до костију ме опеку,
гомила су жара.

Ох, то је,
покоја нê,
ван иза рођаја негде и мрења.

Жив премрем тобом,
мртва прегориш мноме
до спасења.

Ох, то је, то.

БРАТУ

Ослушни, запојем,
прени тајном.

Тешко ми срце,
превире тишина у вино,
до дна искапи.

Јер није ово сетва,
кукољ ни клас.

Пјани ћув само прôђе
и зашумело.

Ослушни, дозивам,
спи рођени пој.

Иза сна сну дубље
буде пробуђење.

Брату се из дубина огласи,
прене на овај глас.

РОДИТЕЉУ

Ко си?
Ко и куда ја,
Плод без плода твој,
И судња ова у мени реч?

Син, ево, прогледавам.
Мрењем за живота
Скидам са себе слепи рођаја знак.

И не као ти
Стрмоглав оплођењу
Слепо на пир.

Но вољом, те не саздала ме,
Пут отварам, ево,
Себи за уништење,
Нерођен ма за мир.

Плод ја без плода твој,
И судња ова у мени реч.

ГЛУХОТЕ

I

О не,
шапата неспокоју овом,
вапаја не.

И до неба кад,
и пакла,
тежи тим срцу мук.

О мируј,
претешко моје,
ками камена мене,
мукла стено.

II

Отврднуло је,
уздрхти чудно,
превршиће.

И за кап само,
и за кап,
неизречје ово у реч,

смаком потопило би створа,
смаком твар.

о мируј, мируј.
Шапата неспокоју овом,
вапаја не.

III

Знам,
по стрелицом је таме,
те и у камену раздани.

И замукнув ли,
зраком то незнани
заведри дан.

IV

И знам,
Велико, муком једно,
ту куца срце.

Увору где извирало,
клици утаман биљка,
тврдом незнања зрну,
где се знало.

V

И знам,
Велико, тамом једно,
рођају заходи сунце.

И устав ли
где игда пало,
смирај у рођају то
нађе свој мир.

VI

Лепота јер
заслепи ме,
и нем.

Дубље то,
болније тим,
животом бих те,
муклим овим неспокојем рећи,

јер смаку
до у корен смем.

Ал' мук тобом сам све већи.
Глухо те у ноћи ове,
у дневи бдим.

И на стопу ми
тобом замукне ход,
и муклу путању грем.

VII

Лек си,
а гњијем у срцу.

Кротином ћув то
мрзли разједе кам.

И јер лек си,
јер топло буде свима,
чудно ме у пролети овој зима.

Лек си,
болујем те сам.

VIII

Лек си,
дубље тим лека ми не.

И лепоти ли
мук овај расточења,
кротини твојој врело,

тајније из мутње ме то
на бистрину те
забистри тама,

на рођај опело.

IX

Грч утроби је,
немље тим,
корену премирање,

невиније из биљке чим
прогледава цвет.

И белина крилом кад
радосно замахне
у лет,

бол и то је,
и зацрнело.

Х

Бол,
и зацрнело.

Ал' хоћу, јер бива,
рана ли,
дубоко да је жива.

Из пакла овог
за зраку некуд раја.

Из греха
да је неко свет.

И муку овом,
и мутњи,
да није краја.

За благослов тај
на веки, на веки клет.

РЕЧИ У КАМЕНУ

I

И буде,
на води чуду,
гојазна глад,
бескрајем небо,
небо зар?
тешко приклопи сварење.

И јесте,
тма котлова у котлу.
Бога ли ради пристави враг,
врага ли Бог?

II

Живоме живо крвави дуг,
брат брата једе,
друга друг.

Једе, а поједене
неманска већ утроба их вари
зле у гору крв.

III

То тма кад мува пауку,
преситости је
огладнети за глађу.

И похоти то
боловати за скрнављењем.

Задњу јер не доварив
чистоте кап,
лази немоћна, плази
низ брда ова,
низ трбухе,
у млака сванућа.

IV

Стамено
између животâ по зид.

Камено
за хлеб се сваки
стонтао на длану
по жуљ.

И брава,
и мимо браву
кључ кључа у вратима врата.

Издаји то,
муклије се увуче.

V

Закити, намерниче,
пест окрвави,
бравама овим по краву ружу.

Негостопримљу
крвљу нек запечати рђу
сустали Бог.

Широко небо умору,
даљина блага скапању,
топла ли земља мајка.

VI

И кажу,
за кап-две
мирисног уља по телу
товар је потргано ружа.

И што
у племенитој ларви
гине лептирак,

тмолини ложница је,
пути њиној.

Па не ужегне у љубав
ову лаж.

VII

Пути за свилу.

Блуд блуду
свилом у нетраг то,

трулежи трулеж
на несатрулиму влат.

И затурајући,
гле, истина буде,
о зачну плод.

Јер и у подруму мемли
бледа се гљива,
чедо насмеши.

Па Исаије ликуј,
чемером кад нежељени род
родитеља прострели.

VIII

Двојих
пре сунца укрштај.

Сабласно
ноћи у ноћ је тај бат.

Да преспава се,
да претегли у Бога дан.

Жеђа јер ноћнику
испити себи лик.

Насушје данику
у јарам врат.

Дотетурава
ноћна нога стан.

Кротина стари жуљ
терету се потура.

Силази низ прозоре дан.

IX

Корак их
повазда у лов.

Замку то запиње рука,
нога у замци.

Лове,
а уловљени.

С вечери, туго,
ко коме плен?

Х

Крст на раскршћу
ту наука.

Сина не распесте ви,
распео се сам.

Ни недра мајци,
ни бедра.

У крсту кад ње
рођај вам и задојење.

О, зар за даља распећа
невинога не.

Сина не распесте ви,
распео се сам.

XI

Ниско се светиљке упале,
гони ноћ.

Неспокој
звездани мир тај
њином спокојству.

На таваницу
јер не засипе,
потајни о зидове
одбију се шапати Бога.

Собе то испуни,
собичке,
чкиљи из кутија
њин дан.

XII

Ниско и ниже,
Бога дном,
наличје где изврне се у лик.

Старог модрокрви
наручи старац
вина и девојку.

О, трикрат
сува би листала грана,
трикрат би

око трулог пања
намотало лета,
колико вину и њој.

И само и само
смежурава рука о дојку.

Не гукну, сејо,
новорођенче на њој.

XIII

А блуду под прозором,
тик ту,
врта се мало зачепрљало.

Воњи на мирис,
мирису на воњ.

И замиришу ли, биљко,
трулежи дах то је из тебе,
на стабљику на лист.

XIV

И то па то,
и све то.

На кужне међе
пречиста буде,
кад стала.

Нечисти кап
чедно се откинула
и пала.

С месецем
то тихо тек
измили сетна будала.

И то па то,
и све то.

МАГНОВЕЊА

ЕПИТАФ

Пламен — спржити где лек.
Мач — одсецати главе где коб.
Мелем непреболу.

Стамен бршљану дебло,
вековати где век.

Злодух злу, доброти верни роб;
рођају жртва, жетви клас;
печали — себи, гроб и спас.

ПОГЛЕД

1

Поглед је — гине око.
Неситом утол мрење.
Нестати — то мој пут.

И месец
самртно кад жут,
таме то земљом врење —
бубри у дојке,
љуби он.

2

И љубим ја,
и љуби, на очи где
из утробе је утроби
самртна ова
прогледáња сласт.

3

Слеп — или погледом мри.
Јер и смрти то
као живота је мало.

Гине ткач,
и гине ткање, и влат.
Ал' чудно непогиба мир
златали зри,
где гинуло се и ткало.

4

Поглед је — пијем,
И пјанећ све ме,
чудно свему себе дам.

Поглед је — бдијем.
И пупећ у свему моје семе,
самртно радостан, и сâм.

5

Поглед је —
страсно за нерођени плод
у земљу мајку засеца рало.
Поглед је —
патно за нехођени ход
крене у мени
од искони што стало.

6

Јер и смрти то
као живота је мало.
Гине ткач,
и гине ткање, и влат.
Ал' чудно непогиба мир
златали зри,
где гинуло се и ткало.

НАГРАДА

1

Пече та рана.
Њоме, и само њоме,
све дубље жив.

О, шта је ујед,
отров твој, змијо, шта,
самоме себи
кад излучим се у сичан.

2

Пазите,
чудно сам вичан:
јед, пелен ли ми од вас,
или мана;
мртав од ваше руке,
или жив —
не зацели се,
не озледи ова рана.

3

Загорча ваш мед,
чемер заслади;
потвора право моје срце
тим дубље награди; —
удрите,
нисам крив.

ПОРУКА

1

Прозрем вас:
јадна јаснота,
умље, јадна реч,
мрачни пут грете.

Замукни муком скота; —
достојан споља лик и ум,
унутра звер
и беспомоћно дете.

2

Мркло кад језгро живота,
замрачи њим
и празни умља вид.

Из таме себе
тамом потеци ван;
ругобом ноћи
штурину оплоди дан
у видела непребол,
у стид.

3

Чујем вас:
на мужанско грло
зацвили дете,
рикне из питомине звер.

И синак био мајци,
или кћер,
замукни, залуд глас,
кад никог и ништа не зовете.

4

Јадна јаснота,
умље, јадна реч,
мрачни пут грете.

Достојан споља лик и ум,
унутра звер,
и беспомоћно дете.

ПУТ

1

Јер газило се туда,
јер газило,
и небога, ево,
стопа утабава; —
нема трага.

А жеднији ходим све,
а ходе; —
у недохват је,
ето то ужасава.

2

Ходим, и ходе,
а на сваки бат
камени кора
по недохват-благу.

Од бисер-жеђе,
трагом у нетрагу,
шкољка на шкољку
тврду очајања.

3

Ходим — ни трага.
Ил' траг би,
луди да тежак бат
стврдла ова здрузга утабања.

И животом то
да бризне сваки кут,
путу здрузгати је стопу,
стопа пут.

4

Ходом то у неходе,
у беспуће непутем,
и броди да се не преброде.

И стопом то, и скутем,
врелини врео,
усна кад усну
испијајући прокази,
на крају нестати цело,
ал' проклијали трази.

5

Ходим,
јер ходило туда.

Залуду стази те кривуда,
плаветној залуду мети
те обриче чуда;
ход овај само ће донети,
без јесени зиму,
лето без пролети.

6

И знам,
и леди ме знање —
штуро је ово,
стопа у стопу ткање.

И јалов пламен,
саму кад не спржи срж; —
јадован мраз,
кад не строши се камен.

7

Ходом то у неходе,
у беспуће непутем,
и броди да се не преброде.

И стопом то и скутем,
врелини врео,
усна кад усну
испијајући прокази,
на крају нестати цело,
ал' проклијали трази.

ВЕСТ

1

Запла́ви на крила жар.
Небо то земљи тобом
силовито устреми,

Сило, Нерођени,
Ти.

2

Отворите се, утробе.
Семе је ово,
пламена пламен-оплођење.

Сагорети —
пречистој дар.

3

Ожеднела је земља,
огладнела Агнец-Сина,
крви крв, тела тело.

Жртвени преклати нож
силу крина.

4

Отворите се, утробе,
Семе је ово, блажени носи квар,
невести земљи небо у оплођење.

Сагорети —
пречистој дар.

ТУГА У КАМЕНУ

1

Ни реч, ни стих, ни звук
тугу моју не каза;

а дуге свеудиљ неке
небо и земљу
спаја и спаја лук.

2

И кренем, и родна коб
све дубље ме корени.

И крикнем,
и у срце као нож
рођени зарије се крик.

3

И крвљу ту па ту
матером у круг.
А свићем са зорама,
а с вечери сетно
нестаје ме за горама.

4

И немо из твари тугом
објави се друг.

И тугом зацвркуће тица
и зазелени луг.

5

И секира кад љуто
засече дуб:

и јагњету вук — кости кад млави зуб;
немо све свему тугом
верни остане друг.

6

Слобода робу — одбегнем далеко,
а све дубље ту.

И благослов што гробу
колевци проклетство неко —
одужити дуг.

7

Све зове —
остајем.

Кореном у камену
тузи затварам круг.

8

Патнику из тиха срца
то чудно пукне зоре цик.

И чудно,
на рамену себи,
светли свој сагледа лик.

9

Ни реч, ни стих, ни звук
тугу моју не каза.

А дуге свеудиљ неке
небо и земљу
спаја и спаја лук.

ХРАМ

1

Потоње, знам,
расточиће земља ове кости,
дубинама да запоје храм.

Пеците, жеге —
пламена не спекосте плам;
ледите, циче —
леда не следисте лед.

2

И нека схоре се све злости —
смешак им одоли блед.

Болног тек бол ме,
кореном у потаји кад
проклија немо и ниче,
родна кад затишти злед.

3

Тајна то тајни,
за даљу некуд мену
отвори вид.

И обневиди око,
где прогледала душа
непробоја кроз тврди
прострели зид.

4

То задњу премашити је мету
у бездан себе ко крену;
то силе је у цвету

мрклу разбудити стену.

Потоње, знам,
расточиће земља ове кости,
дубинама да запоје храм.

РЕЧИ ИЗ ОСАМЕ

1

Амбисе прекорачим,
стукне на равном тлу нога.

Дневи своје замрачим,
блесне видело Бога.

2

У тишину се облачим,
тајном проговара твар.

Пепео ветри ме веју,
остане жар.

3

Бездоман,
топли нудим кут.

Беспутан,
даљинама поведем на пут.

4

И судње ме,
и мрем,
а живот отвара тек двери.

Реч своју нем
камену завештавам,
и звери.

5

Бездетан,
на истину грем.

Синовии прате ме
и кћери.

СТРУНА

1

Мукло то нечуј неки
у мени случи.

Прснув занемела
смрћу да гласа струна.

2

И меда или жучи
чаша ли ово пуна,
бол ме —

до дна искапим,
мрем неизречјем
у реч.

3

Не мене, не мене,
брата то
у незнању мог
муклије тим
потаја ова мучи.

4

И знам, и знам,
срце где куца,
од злата или тучи,
немо у њему распиње се Бог.

Плакало ил' певало,
трнова за уздарје
плете му се у потаји круна.

5

Мукло то нечуј неки
у мени случи.

Прснув занемела
срћу дâ гласа струна.

МИСАО

1

Тишином чудно
све ми засветли —
крилата походи ме она.

Нерођених зора
запоју ми петли;
са дна искон-мора
потонула, чујем, брује звона.

2

Радуј се,
свему си спона,
покоји у теби сви живе.

И душа
тузи што склона;
и празнином што
дани засиве —
у походе то спрема ти се она.

3

И чудом,
у непроход ме сплету,

путање исправе се криве;
и радосница суза
ороси ме кам.

4

И кроз голет ме, у маху,
дах заструји априла.

У самоћи то
не остадох сам:
тајно је кроз потаје моје, знам,
нога њена била.

5

И неспокоји
у покој сви оживе.

Са бездан са извора
потеку воде свете.
Благе од срца срцу
вести полете.

6

Мрежи то, и пауку,
злослуту што је плете,
приснива се свила.

Души то,
светли за лет,
тајно израстају крила.

7

Тишином чудно
све ми засветли —
крилата походи ме она.

Нерођених зора
запоју ми петли;
са дна искон-мора
потонула, чујем, брује звона.

РАДОСНО ОПЕЛО

1

Чемера чемер ми грлу
саћем што мед —
загорчај, загорчај све дубље.

Из горке ране
дубини проврем у врело.
Потоње у погреб себи
упалим зубље,
радосно запојем опело.

2

Дубље, све дубље —
плода се не заче овде
да утоли ову глад.

Тишином себе
затрубити у трубље;
плаветнилу кô Икар
винути жарко у пад.

3

Загорчај, загорчај, зацрни —
у невид-рухо
претварам се бело.
Поклецни, ного, посрни —
узлет је у недостижно
што зову овде пад.

4

Паркама ходом овим
разоравам прело.

Радосно, у погреб себи,
запојем опело.

Мрењем све живљи,
старошћу све дубље млад.

ОН

1

Трипут кô прутем
праснуло о врата.

На смртни роди се знак,
да живи мрењем.

2

Син, а копривом,
као кћер је,

трипут, за алчицу од злата,
нажари му баба уво,

и животом као смрћу
да је јак.

3

И од камен му судбине,
и од челик-века,

мекано да паперје,
да златали звек.

4

И да сила му је дата,
бодар из непребол-дубине,

изрони ли,
свима да је за лек.

ОДЈЕЦИ

МОЛИТВА

1

Да утопим се у плаветнило твоје,
Господе, жедан ја.

И радост моја теби, дародавче,
руменилом да окади просторе.

2

И молим ти се,
урвина твојих кроз понор
бистра ме проведи,
у мени да се небеса твоја огледну.

3

И ветри твоји
да крше ме земљи, прегибљу,
снези на мени презиме.

И уза стамен-стабло
вита уз мене лоза
да препузи свој век.

И тице, крилати створи,
хитро да ми са грана
даљини твојој полећу.

4

Блажен у теби да занемим.
И од нема мене
стена да прозбори гори,
гора цвећу.

И радост наша теби, дародавче,
руменилом да окади просторе.

ТУГА

1

Засветле дани,
девице мру биљке
тихано мило.

У срцу туга се стани
за нечим што се
давно, давно збило.

2

И као да се
од искони снило:
прецветаше журно
руже и љиљани,
случи се иста прича
кô и лани.

3

Мру, топлином лапе
вали лагани.
У срцу свих мрења
све дубље откуцава било.
И топло некуд
појећи *ѿомјани*,
тугом у бездан
незнаној отвара се страни.

ПОГРЕБ

1

Зàпева му труба,
у ковчегу опружен он,
и жут.

И другара војника
чохом по кожи рука груба
добује лагано.

А небо плаво,
и сенке шарају пут.

2

И погребли га ваљано:
Крстачу поболи,
па име, Суботић Стано,
читко по њој —

мајка да га нађе,
или љуба,
или ко га воли.

3

Зàпева му труба.
у ковчегу опружен он,
и жут.

А небо плаво,
и сенке шарају пут.

СЕЋАЊЕ

1

У тиху собицу моју
ђурђевак унесе неко.

И осетих на души
слој заборав сив,

прахом кад време поспе
затурену твар.

2

И видех, у родном крају,
присојем на зелен-брегу,
где леска листава и дрен,

првенце ђурђевке
бела рука тражи.

3

И киту кад набере,
плаветли врвцом је веже,

помирише је снена
и намени је мени.

У тиху собицу моју
ђурђевак унесе неко.

ЈУТРО

1

Љубицу,
смерни цвет,
покропи росом зора.

А нељубљеној
сан дарова плав.

2

Што боса твоја нога
разбија росу,
лепојко?

Језа се низ травку слива,
заболеће те глава.

3

Јутром шта сана тражиш
росноме на пропланку?

Сунце је на уранку,
гуја се у котур свија,
опечиће те младу.

4

Нек боли,
не заболела;
нек печи,
не опечила,

мирисну
сан ми обрече,
трагом је зоре тражим.

5

И гле,
у плаветни дан,
вејала сном и вејала,

са таласавих груди
нељубљене девојке,
љубица смерна.

ИЗ ОСАМЕ

1

Остани где си,
и теци као река,
и као дрво расти,
и олујом захуји,
ил' цветај као цвет.

2

У завичају мом
згурени кровови ћуте
и миле воде
и дим по земљи се краде.

3

Зебња је овде,
ослушкују се створ и твар:
у камен заспати јавом,
ил' будно сном
потећи на веке.

4

Ведрину из тла бола, знај,
сише овде корен бол.
И радост недозрела,
или вај,
из патна срца ли вине,
кô птиче зла кад устрели рука,
падне, и крвав остави траг.

5

Остани где си,
и теци као река,
и као дрво расти,
и олујом захуји,
ил' цветај као цвет.

ПРИЧА

1

Јесен по нашем врту
сметове лишћа снела,
те раскошна ти коса,
и набори одела,
дах веју помрла биља.

А у нама певају миља;
радосни, руку под руку,
газимо по злату.

2

Вештица зима
на нашем настани се брегу,
скамени гору и воду,
и тици крила.

Те сура пољем
лута звер,
и гавран сам
црни се по снегу.

3

Ми хорно,
руку под руку;
на срцу топло,
шкрипи под ногама снег —
земљом нам застрта свила.

4

Па пролеће над нама
плаветна рашири крила;
са тајне спаде скрама,

сном букну у биљку клица,
и заромори гора,
и запева тица.

5

Ми тихо,
руку под руку,
румен док лета
избија на плод
и зреле ливаде зричу.

6

Јесени свих злата,
белине зима,
плаветнила пролети,
румени лета,
чудну причамо причу.